

วิธีดำเนินการวิจัยและการเก็บข้อมูล

เนื่องด้วยระเบียบกรมสามัญศึกษาว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนส่วนกลาง พ.ศ. 2519 โดยที่กรมสามัญศึกษามีนโยบายที่จะกระจายอำนาจการบริหารทางวิชาการและการปกครองให้โรงเรียนมีอิสระในการดำเนินงานมากขึ้น จึงมีวัตถุประสงค์ที่จะให้โรงเรียนส่วนกลางรวมกันเป็นกลุ่ม ทั้งนี้เพราะเล็งเห็นว่า การให้โรงเรียนรวมกันเป็นกลุ่มนั้น จะเป็นการฉีกกำลังในการทำงาน ทั้งเป็นวิธีประหยัด รวดเร็ว และให้ผลสัมฤทธิ์ดีกว่าวิธีทำงานโดยลำพัง

อนึ่ง ตามแผนการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2520 กำหนดไว้ชัดเจนว่าในการจัดการศึกษา รัฐพึงสนับสนุนให้การศึกษาของแต่ละสถานศึกษามีคุณภาพทัดเทียมกัน ไม่ว่าสถานศึกษานั้นจะตั้งอยู่ ณ ที่ใด

ฉะนั้น การจัดกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาในส่วนกลางจะช่วยในเรื่องต่อไปนี้

1. เพื่อปรับปรุงมาตรฐานการดำเนินงานของโรงเรียนต่าง ๆ ให้ทัดเทียมกัน เพราะมีการประชุมปรึกษาหารือวิธีดำเนินงาน การแก้ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ เป็นประจำ

2. เพื่อสะดวกต่อการติดต่อประสานงานและความคุมของทางราชการ เช่น กรมสามัญศึกษา จะติดต่อกับโรงเรียนในส่วนกลางจำนวน 103 โรงเรียน ก็ติดต่อประสานงานกับประธานกลุ่มโรงเรียนเพียง 8 คน ดังนั้นการศึกษาถึงกระบวนการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในส่วนกลางจึงได้ริเริ่มขึ้นเพื่อประโยชน์ของการบริหารกลุ่มโรงเรียน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อการศึกษา กระบวนการบริหารของกลุ่มโรงเรียนโดยศึกษาในหัวข้อต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษากระบวนการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในส่วนกลาง 7 ด้านคือ การวางแผน การมอบหมายงาน การประสานงาน ความร่วมมือ การรายงาน การติดตามและประเมินผลงาน การงบประมาณ
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในส่วนกลาง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในส่วนกลาง จำนวน 8 กลุ่มคือ กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง กลุ่มที่ 5 ถึงกลุ่มที่ 12 และแบ่งตัวอย่างประชากรออกเป็น 3 กลุ่มคือ

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ กลุ่มคณะกรรมการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนทุกคน ได้แก่ ประธาน รองประธาน และกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียน หรือกลุ่มผู้บริหารจำนวน 103 คน

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ กลุ่มผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่ฝ่ายวิชาการหรือผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายวิชาการ หรือกลุ่มผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการทุกคน จำนวน 103 คน

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ กลุ่มหัวหน้าหมวดวิชาของแต่ละโรงเรียน จำนวนโรงเรียนละ 2 คน คิดเป็น 25 เปอร์เซ็นต์ของจำนวนหัวหน้าหมวดวิชาทั้งหมด โดยวิธีการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากหัวหน้าหมวดวิชาของแต่ละโรงเรียน มาโรงเรียนละ 2 คน ได้จำนวนหัวหน้าหมวดทั้งสิ้น 206 คน

รวมกลุ่มประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น 412 คน

ตารางที่ 1

จำนวนประชากรผู้ตอบแบบสอบถาม

โรงเรียน	กรรมการบริหาร งานกลุ่มโรงเรียน	ผู้ช่วยผู้บริหาร ฝ่ายวิชาการ	หัวหน้าหมวดวิชา
กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง			
กลุ่มที่ 5	15	15	30
กลุ่มที่ 6	15	15	30
กลุ่มที่ 7	12	12	24
กลุ่มที่ 8	9	9	18
กลุ่มที่ 9	14	14	28
กลุ่มที่ 10	10	10	20
กลุ่มที่ 11	12	12	24
กลุ่มที่ 12	16	16	32
รวม	103	103	206

หมายเหตุ กลุ่มที่ 1-4 เป็นกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษาในส่วนกลาง
จึงอยู่นอกเหนือการวิจัยครั้งนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจาก

1. เอกสาร หนังสือ บทความ ระเบียบ คำสั่ง คู่มือและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
2. แบบสอบถาม ประกอบด้วยแบบสอบถาม 1 ชุด เป็นแบบตรวจสอบ (Check-list) แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และแบบปลายเปิด (Open end) เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากประชากรทั้ง 3 กลุ่ม เกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียน 7 ด้าน คือ การวางแผนงาน การมอบหมายงาน การประสานงาน ความร่วมมือ การรายงาน การติดตามและประเมินผลงาน การงบประมาณ รวมทั้งปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการบริหารงาน

การสร้างแบบสอบถาม

การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูล สำหรับการวิจัยนี้ ได้แบ่งแบบสอบถามเป็น 3 ตอนคือ

- ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานการณ์ส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
- ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียน เป็นแบบสอบถามแบบประเมินค่า (Rating Scale)
- ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ซึ่งสร้างเป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open-end questionnaire)

ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามฉบับร่างให้ผู้บริหารคุณวุฒิจำนวน 9 ท่าน ช่วยร่วมกันพิจารณาได้แก่

1. นายสวัสดิ์ ชัยโอกาสศึกษานิเทศก์ ฝ่ายบริหาร กรมสามัญศึกษา และทำหน้าที่เลขานุการการประชุมประธานกลุ่มโรงเรียนส่วนกลาง
2. นางสุธีร์ เอกอินทร์ ศึกษานิเทศก์ ฝ่ายบริหาร กรมสามัญศึกษา และทำหน้าที่ผู้ประสานงานกลุ่มโรงเรียนส่วนกลาง

3. นางนิภา คุปรัตน์ ศึกษานิเทศก์ ฝ่ายบริหาร กรมสามัญศึกษา และทำหน้าที่
ผู้ประสานงานกลุ่มโรงเรียนส่วนกลาง
4. นายมนตรี จุติเนตร ผู้อำนวยการโรงเรียนปทุมคงคา และทำหน้าที่ประธาน
กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ส่วนกลาง กลุ่มที่ 8
5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ นพพงษ์ บุญจิตราคุศลย์ หัวหน้าภาควิชาบริหารการ
ศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
6. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อมรชัย ตันติเมธ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
7. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อุทัย บุญประเสริฐ อาจารย์ประจำภาควิชา
บริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
8. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
9. อาจารย์ ดร.ฉัฐนิภา คุปรัตน์ อาจารย์ประจำภาควิชาบริหารการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หลังจากผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 9 ท่านได้ตรวจสอบและเสนอแนะมาแล้ว ผู้วิจัยได้นำ
มาปรับปรุงแก้ไขกับอาจารย์ที่ปรึกษา ผลของการปรับปรุงแก้ไขได้แบบสอบถามที่ใช้ใน
การวิจัยดังนี้คือ

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว มีคำถามทั้งหมด จำนวน 5 ข้อ
- ตอนที่ 2 กระบวนการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา มีคำถามทั้งหมด
จำนวน 50 ข้อคือ

การวางแผนงาน มีจำนวน 9 ข้อคือข้อที่ 1-9 คิดเป็นร้อยละ 18.00
การมอบหมายงาน มีจำนวน 6 ข้อ คือข้อที่ 10-15 คิดเป็นร้อยละ 12.00
การประสานงาน มีจำนวน 9 ข้อ คือข้อที่ 16-24 คิดเป็นร้อยละ 18.00
ความร่วมมือ มีจำนวน 6 ข้อ คือข้อที่ 25-30 คิดเป็นร้อยละ 12.00
การรายงาน มีจำนวน 8 ข้อ คือข้อที่ 31-38 คิดเป็นร้อยละ 16.00

การติดตามและประเมินผลงาน มีจำนวน 6 ข้อ คือข้อที่ 39-44 คิดเป็นร้อยละ

12.00

การงบประมาณ มีจำนวน 6 ข้อ คือข้อที่ 45-50 คิดเป็นร้อยละ 12.00

มีข้อคำถามที่เป็นนิเสธอยู่ 5 ข้อ คือข้อที่ 7, 15, 22, 25 และ 50

ตอนที่ 3 เป็นปัญหาและอุปสรรคทางการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนแต่ละ

ท่าน เป็นแบบสอบถามปลายเปิด 7 ระยะเวลาการตั้งกล่าวข้างต้น

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้จัดทำหนังสือขอความร่วมมือกรอกแบบสอบถาม เพื่อทำการวิจัยไปยังผู้ตอบแบบสอบถามทั้ง 3 กลุ่ม คือ กลุ่มกรรมการบริหารงานกลุ่มโรงเรียน กลุ่มผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และกลุ่มหัวหน้าหมวดวิชาของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา ในส่วนกลาง จำนวน 103 โรงเรียน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดส่งแบบสอบถามและซองจดหมายปิดแถมไปรษณีย์ไปยังผู้บริหารโรงเรียน ให้ผู้บริหารโรงเรียนตอบและจัดส่งแบบสอบถามสำหรับผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ และหัวหน้าหมวดวิชาได้ตอบ แล้วผู้บริหารโรงเรียนรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดส่งคืนให้ผู้วิจัยทางไปรษณีย์ และผู้วิจัยออกไปเก็บเอง แล้วจากนั้นประมาณ 20 วัน ได้ส่งจดหมายเตือนสำหรับโรงเรียนที่ยังไม่ส่งแบบสอบถามคืน ผลที่สุดได้แบบสอบถามคืนร้อยละ 79.61 โดยแยกตามกลุ่มประชากร ดังแสดงไว้ในตารางที่ 2

ตารางที่ 2
แสดงจำนวนร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน

ประชากร	ส่งไป	ได้รับคืน	ร้อยละ
กรรมการบริหารงานกลุ่มโรงเรียน	103	82	79.61
ผู้ช่วยผู้บริหารฝ่ายวิชาการ	103	84	81.55
หัวหน้าหมวดวิชา	206	162	78.64
รวม	412	328	79.61

การวิเคราะห์ข้อมูล

- การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของประชากรทั้ง 3 กลุ่ม ใช้หาค่าร้อยละประกอบคำบรรยาย
- การวิเคราะห์กระบวนการบริหารงานกลุ่มโรงเรียนได้เสนอข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนทั้ง 7 คำน โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เป็นตารางประกอบคำอธิบายตาราง
- รวบรวมปัญหาและอุปสรรคของกระบวนการบริหารงานทั้ง 7 คำน เสนอเป็นความเรียงแสดงความถี่ของปัญหาแต่ละค้ำของแต่ละกลุ่มประชากร

สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล

- การหาค่าร้อยละ ใช้สูตร

$$\text{ร้อยละ} = \frac{X}{N} \times 100$$

X = จำนวนความถี่ของคะแนน

N = จำนวนประชากรในแต่ละกลุ่ม

2. การหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum fX}{N}$$

f = จำนวนความถี่ในแต่ละระดับความคิดเห็น

X = คะแนนของระดับความคิดเห็น

N = จำนวนทั้งหมดในแต่ละกลุ่มประชากร

3. การหาค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ใช้สูตร

$$S.D. = \sqrt{\frac{\sum fX^2}{N} - \left(\frac{\sum fX}{N}\right)^2}$$

$\sum fX^2$ = ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนนความคิดเห็นระดับ
นั้นยกกำลังสอง

$(\sum fX)^2$ = ผลรวมของผลคูณระหว่างความถี่กับคะแนนความคิดเห็น
ทั้งหมดยกกำลังสอง

N = จำนวนความถี่ทั้งหมดในแต่ละกลุ่มประชากร

ศูนย์วิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย